

AZ UNITÁRIUS KÖZLÖNY XLVI. KÖTETÉNEK TARTALMA.

Költemények. Fekete Lajos: Középen 107. Májusi vágy 111. — Ferenczy Ferenc: Jertek imádkozzunk 209. — Izsák Domokos: Haza felé 3. Husvétii óda 66. — Kónya Sándor: Ne hagyd el ősi köpenyegedet 91. — Madács Imre: Isten dicsősége 230. — Kovács Péter: Ha volna valaki 86, Meddig vágatsz szívem 136. — Kovács Károly: Panaszra? 237. — S. Sillay Erzsébet: Jó: Szeretni 129. Eljövendő gyermekemhez 141. Drága kincs a gyermek 141. Visszhang egy zsoltárra 167. Olvassátok a Bibliát 174. — Szabolcska Mihály: Karácsonyi emlék 230. — Szentábrahámi Géza: Dávid Ferenc 193. Dávid Ferenc követője 200. — Székely Gyula: Építeni szeretnék 28. Merre 44. Esti ima 127. Novemberi éjszakán 214.

A vallás és erkölcs köréből. Benczédi Pál: Boldog új esztendőt 1. Unitárius vasárnap 22. Az egyiptomi bábák 48. Unitárius lélek 81. Husvét után 87. Az édes anya 88. Az igazi pünköst 102. Árulás a lelkiismeret ellen 111. Karácsonyi himnusz 231. — Dr. Boros György: Új évi üdvözet 2. — Kovács Lajos: Az unitarizmus olyan, mint a hegyen épített vár 45. Unitárius egyház és hitvilágunk 64. — Kővári Jakab: V. György angol király és a Biblia 49. — Kiss Sándor: Karácsonyi ima 229. Kővári J.: Amire a gyermekek tanítanak 210. — Pál Ti vadarné: Ima 185. — Taar Gézáné: Megnyitó beszéd 191. — Vári Albert: Felhők 83.

Történet, életrajz és rokontárgyak. Benczédi Pál: Murányi Farkas Sándor 22. Százestendős oszlopok 36. Lőrinczy Dénes 42. Pap Domokos a Petőfi Társaságban 44. A gályarabok szenvedései 72. Simén Domokos 128. Kozma Zoltán emléke 166. Vásárhelyi János 170. Az egyház 168. Mit tanulhatunk Dávid Ferenc életéből 208. Dr. Zsakó István 233. — I. H. S.: Abessziáról 17. — Jelenvolt: A teológusok és cserkészek Chidean 90. A braşovi unitárius templomszentelés 103. Templomszentelés Sighişoaran 194. A turdai ünnepnapok 215. — Ferencz József: Templomszentelés Pestszentlőrincen 142. — Gálffy Zsigmond: Pálffy Márton 162. — Kovács Lajos: Az első unitárius esperesi vizsgálat Bucureştiben 212. Útó Aron 232. — Nagy Dénes: A második ötven év kezdetén 61. — Péter Sándor: Kereszturi Sámuel 23. — Szentmártoni Kálmán: Kaáli Nagy Árpád 125. — pt.: Püspöklátogatás 186. — Ü.: Boros Jenő 206. — x. y.: Az unitarizmus fölvirágzása 133.

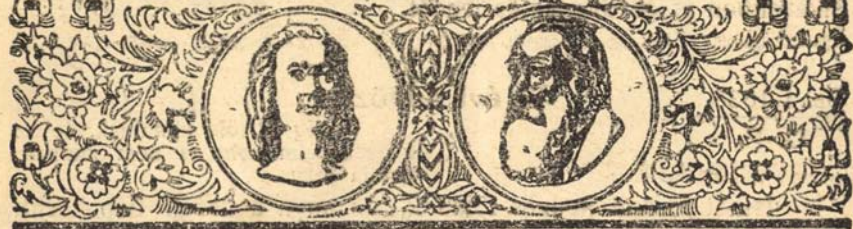
Gyakorlati kérdések. Lőfi Béla: A szülők és iskola 67. — Márkos Albert: Felhívás 85. — Szánthó Vilma: Az egyház és a nők 25. — Ürmösi Károly: Leborulás, vagy felállás 110.

Vegyes cikkek. Árkosi Tamás: Ki lesz a jövő Messiása 169. — Barabás Margit: A D. F. U. N. O. Sz. Csecsemővédő tanfolyama 108. — Barabás Béla: Bezáró beszéd 137. — B. P.: Nevezetes évfordulók december hóban 218. Zűrzavar a világon 236. — Dr. Boros György: Főpásztori üdvözet Pál Fe-

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉBÉ

KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította: Dr. BOROS GYÖRGY.

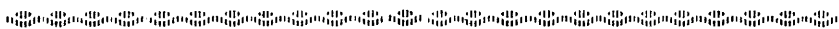
Boldog új esztendőt!...

Lelkünk telve van ünnepi gondolatokkal... Csak most hangzott el minden templomban a magasztos karácsonyi ének: »Dicsőség a magasságos mennyben Istennek, e földön békesség és az emberekhez jóakarát.« Meg vagyunk győződve, hogy ezek a magasztos igék nemcsak a szájnak röpké szavai, hanem a szívnek mélyéből származnak. Ugy érezzük, hogy ezek az igék nemcsak a karácsonyi szent ünnepre valók, hanem át kell hasásk szivünket, lelkünket, egész valónkat egy egész hosszú életre, hogy ebben az őszinte hangulatban kívánjunk egymásnak boldog új esztendőt. Oh, mert a jó kívánság csak kezdete az emberi jósnagnak. A jó érzésből fakad természetesen s mint ilyen becsülendő, de csak akkor válik igazán ható erővé, ha a jó érzésből jó akarat s a jó akaratból jó tett léssen. A jó tett, az egyházért és társadalomért kifejtett önzetlen munkásság az alapja minden szép, minden nemes törekvésnek, haladásnak és fejlődésnek. Ez teremti meg az igazi békés és kitartó munkát a jóakaratu emberek között. Az isteni gondviselés ugy vezette egyházunk sorsát, hogy a zavartalan jólétben és gondatlan életben nem puhulhattunk el, nem vagyunk a sok gondatlan boldogságtól elkényeztetve és a mai időben is céltalan erőpazarlásra semmi szükségünk sincsen. Amikor tehát mi egymásnak boldog új esztendőt kívánunk, mi a lelkünkben az egymás megbecsülésének, egyházunk, intézményeink tevékeny szeretetének, egy szent és folytonos közös építő munkára való gondolásnak hatalmas érzésében kell egyesülnünk és ebben kell egymással a közös szent munkában kezét fognunk. Egy ember kitartó munkája is eredménnyel járhat, de egyházunk szent érdeke nemcsak föltételezi, hanem megköveteli a közös, egyetértő, magasabb célokat szem előtt tartó munkát.

Vári Albert dékán ur
Unit. Köll.

A Dávid Ferenc neve, az ő eszményi alakja, a róla elnevezett egyesület egyformán felhív és buzdít mindenkit, minden unitáriust erre a szent és egyetértő munkára. Meg vagyunk győződve, hogy minden unitárius lélek megérti a hívó szózatot. Ebben a szent meggyőződésben kívánunk olvasóinknak boldog, békés, sikerekben is gazdag új esztendőt.

B. P.

Sz. 1/1636.

Új évi üdvözet.

U. P.

Az ég és föld elmulnak, de az én beszédeim soha el nem mulnak.
Mondja Jézus.

Ismét fordult kedves földünk, az anya a drága nap körül. Kereste áldó sugarait, mert csak az ő melegétől ébred föl tagjaiban az élet. Mi emberek hozzá vagyunk tapadva s csak egy nappal sem rövidíthetjük meg téli, lassu, dermesztő forgását. Nem is gondoljuk, hogy mindez az ember és a többi teremtmény javára történik. A növényvilág alszik, mi emberek lelkünk világában kívánunk élni. Mi tudásunkat gyarapítjuk, hitünket erősítjük és tápláljuk. Boldogok vagyunk és lehetünk is, mert őseinktől a templomot örököltük, magunk szorgalmából az iskolát és a közművelődés hajlékát építettük.

A tél közelebb hoz egymáshoz. Most a családi együttlét örömeit élvezzük. Most készülünk a mező munkájára. Most gyűjtjük az erőt az új esztendővel járó új életre. Gyarapítjuk ismereteinket. Örömmel tapasztaljuk, hogy a gazdasági iskolában tanult fiaink és leányaink ismeretben és tudásban gazdagodva készülnek az új esztendő új munkájára.

Még zeng fülünkben a Főtanács három napos gyűlésein elhangzott okos és helyes beszédek visszhangja. Bölcs, békés és sikeres gyűlések voltak azok. Hiszem, hogy a tanácsosok nagy része azzal a gondolattal ment haza, hogy az új esztendő új hitet és új életet fog teremteni a legkisebb faluban is. Ezt óhajtjuk mindnyájan egyenlő akarattal.

Ha jóakarataink egyesül. Ha szeretetünk magunkhoz öleli hitbéli testvéreink kicsinyét és nagyját. Ha megbocsátunk megbántóinknak, ha hitünkhöz hiven ragaszkodunk, ha Jézus parancsait buzgón követjük, megáld minket a mi Istenünk és erőt ad, hogy kísértéseknek ellen álljunk, a félelmet kiüzzük keblünkéből és bátran nézzünk szembe minden veszedelemmel.

Ne mondja senki: nehéz nekünk, mert kevesen vagyunk. Soha sem volt annyi unitárius testvérünk, amennyi most van. Soha sem gondoltak oly tisztelettel Dávid Ferenc hitére, mint most. Sohasem szerették oly nagyon Dávid Ferenc utódait, mint most. Büszke önérzettel valljuk az egyedül igaz hitet: egy az Isten! »Az ég és föld elmulnak, de az én beszédeim soha el nem mulnak.«

Buzgó szívvvel imádkozva kérem az égi Atyát áldjon és szen-

teljen meg titeket kedves és nagyrabecsült afiai és adjon nektek boldog új esztendőit.

Fogadjátok főpásztori szeretetteljes köszöntésemet és jó kívánataimat.

Dávid Ferenc városa, 1936. jan. 1. *Dr. Boros György,*
püspök.

Haza felé.

A sóhajos fenyőkből jövök:

Lovaimmal, szánammal

Épülettűt szállítok.

Az éjszaka sötét boltíve alatt

Dermesztő északi szél

Kergeti, sodorja

Arcomba a havat.

Szemeim a kimerülés terhe nyomja;

Bizom az utat a lovaimra.

— No, most jér vén havas, zárj magadba;

A barátság-ért neked

Egy mély, halk sóhajom át adom.

De aztán engedd hogy szundikáljak

Sikoltó szánamon.

A vén-havas gazul fogad:

A sóhajom vissza veri.

A szundikálás minek neki?!

Szél-fiától üzen, neki, neki!

S a ruhámat rázni, tépni kezdik

Csontig-furó hideg-szelek.

S a vissza hőkölt bus sóhajom

Táncolni kezd szivem felett.

Más szél-futár, újabb jelszó.

Itt a veszély szörnyű sok:

Ha férfi vagy ébren vigyázz!

Nem tudod, mely pillanatban

Falnak föl az ordasok!?!...

Izsák Domokos.

TŰZHELY MELLETT

Mese a kis gömbölyű kendermagról.

A szoba közepén öreg tölgyfaasztal állott. Nagyon öreg volt már. Még nagyapó sem emlékezett arra, hogy mikor készítették. A lapja megrepedt a vénségtől. Attila és Csaba valami kis gömbölyű magot vettek észre a repedésben. Addig-addig piszkálgatták vékony forgáccsal, fanyelű bicskával, mignem a magocska kiugrott a repedésből. Szürkeszínű, gömbölyű kis mag volt. A borsószemnél is kisebb.

Csaba volt a türelmesebb és ügyesebb. Ő szabadította ki a tehetetlen magocskát. Oda is szólt dicselkedve nagyapónak, aki szintén az asztalnál ült:

— Nagyapó! Én vettem ki. Tessék megmondani: micsoda mag ez?

Nagyapó éppen pipára gyujtott. Pompásan szipákolt, miközben úgy oldalvást odatekintett a kis gömbölyű magra. Még a pipaszurkálóval is megbökdöste. Csak azután kezdett beszélni. Lassan, csendesen mondotta el mondókáját, az ici-pici, szürkeszínű magocskáról.

— Egyszer volt, hol nem volt, — kezdte — volt egyszer egy kis kendermag. Beszorult az asztal repedésébe. De egy jó gyermek kiszabadította. Örült az ici-pici kendermagocska. Örült a szabadságnak. Örömeben elkezdett táncolni. Így ni!

Az utolsó szónál megint megbökdöste nagyapó a kis szürke magot a pipaszurkálóval. Aztán így beszélt tovább:

— Ez ám az a kis kendermag, amiről beszélnek! Hej, hogyha szólni tudna, majd beszélne most ő!

— Mit mondana? — szólt közbe Csaba.

— Mit? Figyeljete csak! Ezt mondaná:

»Gyerekek! Tegnap az iskola udvarán játszottatok. Kender-szálból font kötél volt a gyeplőtök. Pirosbojtos ostor pattogott a kezetekben. Apró kendermagocskáknak, az én édestestvéreimnek köszönhetitek a gyeplőt is, a pattogó ostort is.«

Attila és Csaba csodálkozva nézték a kis szürke magot. Le nem vették róla a szemüket.

— Azután még mást is mondana ám ez a kis kendermag! — szólalt meg ismét nagyapó. — Kérdezne tőletek valamit.

— Mit?... Mit?... — kíváncsiskodtak a gyerekek.

— Mit? Hát Csabától például ezt:

»Hallottad-e, Csaba, hogy suttogott reggel a füledbe a törülköző, amikor mosdás után törülköztél? S még hozzá szép pirosra dörzsölte az arcodat. Ez is az én édestestvéreimnek, a szürke kis kendermagocskáknak köszönheted.«

— Azután így beszélne tovább a kis kendermag :

»Amikor a terített asztalhoz ültök, gondoltok-e arra, gyerekek, hogy a fehér asztalterítő s az asztalkendő is ilyen szürke kis magocskából lett? Azokból bizony még a nagyapó bőujju fehér inge is. Szántó-vető elvetette ezeket a szürke kis magokat. S belőlük egész kender-erdő fejlődött. A kenderszárat az asszonyok kinyűtték. Megszáritották. Tó vizébe áztatták. Onnan kivették. Napon szárították. Azután megtörték, megtilolták. A kenderszálat szépen megtisztították. Megfonták fonallá. A fonálból vásznat szőttek. A vászomból készült a törülköző, az asztalterítő, az asztalkendő, a nagyapó inge.«

A gyerekek ámultak-bámultak. Bizony nem is gondolták, hogy még az ilyen szürke kis magocskának is ilyen sok jót köszönhet az ember!

Nagyanyó most behozta a piroshéju, puhabélü kenyeret. Elérkezett a vacsora ideje.

— A kenyérről is tudna ám beszélni a kis kendermag! — mondta most nagyapó. — Arról azt mondaná:

»Ugy-e tetszik nektek a piroshéju, puhabélü kenyér, gyerekek? A kender fás szárától, a pozdorjától sült az olyan szép pirosra. Pozdorjával fűtötte be nagyanyó a kemencét. A buzát meg kenderzsákban vitte nagyapó a malomba. A liszt is kenderzsákokban került vissza nagyapóékhoz. Ha nincs zsák, bizony szétszóródik a drága buza s a pompás liszt!«

Nagyanyó most teríteni kezdett. Csaba hirtelen fölkapta a kis kendermagot az asztalról. Ott szorongatta kezében s ugy hallgatta, leste tovább nagyapó minden szavát.

— Halpaprikást eszünk vacsorára — beszélt nagyapó. — Ezt is a szürke kendermagocskának köszönhetjük. Hogy s mint? — kérdezitek. Bizony erre is megfelelne a kis kendermag, hogyha beszélni tudna. Ezt felelné:

»Kenderfonálból fonta a halász bácsi a hálót. Hálóval fogta a halat.«

A halpaprikás már ott párolgott az asztalon. Csaba zsebébe csuszította a kis kendermagot. Imára kulcsolta kezét. Attila is imádkozott, nagyapó is, nagyanyó is.

Azután megvacsoráztak. A gyerekek vacsora alatt is a kis kendermagra gondoltak.

Vacsora után még sok szépet mondott nagyapó a szürke kis kendermagról.

Attila és Csaba végre elálmosodott. Lefeküdtek. Csaba a párnája alá dugta a kis kendermagot. A két gyerek még egy darabig beszélgetett a szürke magocskáról. Végre édes álomba szenderültek. Azt álmodták, hogy megszólalt a kendermagocska a párna alatt. Ezt mondta:

»Milyen jó itt nekem, a testvéreim között! Itt susognak, itt simogatnak szeretettel a lepedőben, a párnahuzatban.«

Péterffy Tamás.

Sz. 1188/1935.

U. P.

Felhívás

mindazoknak a Főtanácsi tagoknak, akik december 15—17 napjain nem jelenhettek meg.

Kedves és nagyrabecsült egyházi tanácsos afiai!

Három teljes napig (december 15—17) tartó Főtanácsunkon sajnálattal nélkülöztük kedves jelenlétét. Igen fontos, életbevágó tárgyak voltak becses nevére is megküldött tárgysorozatunkon. Legkimagaslóbb volt a Szervezeti Törvény. Hosszas és többszöri előzetes tárgyalások után is Főtanácsunk célszerűnek látta levenni a napirendről, mert a mai viszonyokat nem találta alkalmasoknak, hogy egyházunk ősi pillérét érintse s megváltoztassa. Ez azt is jelenti, hogy Főtanácsunk tagjai továbbra is ugyanazok maradnak.

Én ennek a magam részéről örvideni tudok, mert ön is, mint minden tagja, jól ismeri és méltányolni tudja egyházunk sulyos és igen küzdelmes helyzetét. Felhivom becses figyelmét első helyen felekezeti iskoláinkra s arra a nehézségre, melyet a tanítók fizetése s ez iskolák felszerelése okoz. Egy másik, s hveink számát állandóan apasztó körülmény, a szétszóródás. Szegényebb hveink állandóan költöznek, vagy Bukarestbe, ahol most szerencsére van papunk, vagy idegenbe, ahol nincsen lelki-gondozójuk. Ezekben a szórványokban több papunk teljesít szolgálatot, de a nagy távolságok miatt csak hézagosan és nem kielégítően, minek sajnos következménye, hogy rendre beolvadnak más felekezetek tömegébe.

Közös elhatározással, egyetértő munkára kell szövetkeznünk kedves afia. Első helyen unitárius olvasmánnyal kell ellátnunk szétszórt hveinket. Gondoskodtunk alkalmas olcsó iratokról, melyeket Iratterjesztő hivatalunk kezel. Vándor lelkipásztorokat szeretnénk kiküldeni. Hogy ezeket tehessük minden Főtanácsi tagtól segítséget várunk.

Arra gondolok, hogy kedves afia az elmaradt utazás — és a Clujon időzés megtakarított költségéből lesz szives egy csekély összeget erre a missziói célra beküldeni közpénztárunkba. Ön-állón fogjuk kezelni missziói alap cimen és minden Főtanácscon el fogunk számolni.

Remélem lesz szives figyelembe venni felhívásomat és segítségünkre jönni. Tegyük jót, áldozunk most mig s még nem késő. Hiszem, hogy az új esztendőben egyik igen kellemes érzése leend, ha eleget teszen a főpásztor felhívásának.

Isten áldja meg és tegye boldoggá egyházi főtanácsos afia számára 1936. új esztendejét.

Főpásztori bizalommal

Dr. Boros György,
püspök.

Az Unitárius Egyház Főtanácsi gyűlése.

Az Unitárius Egyház legfőbb törvényhozó és tanácskozó testülete, az Egyházi Főtanács 1935. december 15—17. napjain tartotta meg évi nagy tanácskozó gyűlését. A gyűlést megelőző napon dec. 14-én a Lelkészkör, az Unitárius Irodalmi Társaság és a Dávid Ferenc Egylet tartották gyűléseiket, ez utóbbin Gyallay Domokos szerkesztő tartott igen érdekes és hatásos előadást a lengyel unitárius kapcsolatokról.

December 15-én reggel 9 órakor nyitotta meg a Főtanácsi gyűlést *Dr. Ferenczy Géza* főgondnok. Megnyitó beszédében kitért azokra a sérelmekre, amelyek az erdélyi unitárius egyházat és a híveket sújtotta és amelyeknek orvoslásáért számtalanszor fordultak az illetékes hatóságokhoz, de sajnálattal kell bejelentse, hogy ezek elintézéséről és orvoslásáról nem számolhat be. Azután rátért a tárgysorozat kiemelkedő pontjára a Szervezeti törvény reformjára és egyetértő összhangzatos megnyilatkozást kér ez ügy tárgyalásához.

Gvidó Béla esperes, közügyigazgató, áldást kérő imában fohászkodik Istenhez.

A gyűlés kezdetén elnök indítványára üdvözlő táviratot küldtek Öfelségének, a Királynak, Tatarescu miniszterelnöknek és Lapedatu kultuszminiszternek. A hivatalos bejelentések sorrendjén a gyűlés elfogadta *Végh Benjamin* Treiscaune-i és *Balázs András* Odorheiu-i esperesek lemondását és részükre tiszteletbeli esperesi címet adományozta. Majd *Útő Áron* Treiscaune-i újonnan választott felügyelő gondnok tette le esküjét. Ekkor a Főtanács tagjai testületileg templomba vonultak, ahol *Kelemen István* Racoşul de sus-i esperes-lelkész tartott hatásos egyházi beszédet és *Útő Lajos* karnagy vezetése alatt a teológiai dalkör adott elő gyönyörű énekszámot. Templomozás végeztével a Szervezeti Törvény tárgyalása körül kezdődött nagyszabású vita és hosszas tárgyalás után a Főtanács célszerűnek látta levenni napirendről, mert a mai viszonyokat nem találta alkalmasaknak, hogy az egyház ősi alkotmányát megváltoztassa. Délután 2 órakor Berde-közébed volt, amelyen a Berde-serleggel emlékbeszédet *Vári Albert* teológiai dékán tartotta. Délután 5 órakor folytatódott az ülés, amelynek első pontja *Dr. Boros György* püspök évi jelen-

tése volt, mely felölelte az unitárius egyház minden ténykedését, világos képet adott a végzett munkáról és a küzdelmekről. Különösen kiemelte a püspök azokat a külföldi unitáriusokkal fenn tartott kapcsolatokat, amelynek eredménye mult év folyamán angol és cseh unitárius testvéreink látogatása volt. *Dr. Mikó Lőrinc* egyházi titkár az Egyházi Képviselő Tanács évi jelentését adta elő s azokat a küzdelmeket, melyeket felekezeti iskoláinkért és az azokba járó növendékek megtartásáért folytatni kellett. Súlyos eseteket tárt fel Odorheiu megyéből, de különösen a Homoródmentérről az erőszakos vallásos térítések folytatása miatt. Ezeket az eseteket és állapotokat *Hall Alfréd* a Szabadelvű Kereszténység Nemzetközi Szövetségének az elnöke Lapedatu kultuszminiszter előtt is feltárta, aki határozott ígéretet tett a panaszok orvoslására. Súlyos sérelemként említi fel, hogy az egyházi alakulat összejövetele elé is számos helyen akadályt gördítettek az önkényeskedő helyi hatóságok.

A teológiai tanszékek betöltésénél a Főtanács többsége úgy döntött, hogy az egyháztörténelmi tanszékre *Vári Albert* teológiai dékánt helyezi át s az így megürült gyakorlati tanszékre *Szent-Iványi Sándor* Cluj-i lelkészt választotta meg. A tanügyi jelentések során a gazdasági iskola további fejlesztése és a teológiai hallgatók gazdasági kiképzésének ügye váltott ki nagyobb és hosszabb vitát. Igen fontos határozata volt a Főtanácsi gyűlésnek a szórványokban szétszórta élő hivek gondozása érdekében hozott az a határozat, hogy két szórványgondozói segédlelkészi állást szervezett Band és Baraolt székhellyel. A költségvetések és nyugdíjügyek letárgyalása után 17-én este 7 órakor fejeződött be a gyűlés, *Ürmösi Károly* esperes hálaadó imája és a főpásztor atyai áldásának kifejezése mellett.

A Dávid Ferenc Egylet évi közgyűlése.

A főtanácsi gyűléseket megelőzően dec. 14-én volt a D. F. E. közgyűlése. A vidéki és helybeli tagok szép számban gyűltek össze, hogy meghallgassák az egylet működéséről szóló jelentéseket. A közgyűlést közösenek vezette be, utánna *Fikker János* lelkész buzgó imában kérte a Mindenhatót, hogy terjessze ki a szeretet és megértő-munka áldásait az egylet tagjaira. *Dr. Abrudbányai Ede* elnök megnyitójában kiemelte a D. F. E. magasztos céljait, amiket a keresztény élet erősítése érdekében szolgál. Bizalommal hívta az ifjuságot, hogy vegyen részt ebből a közös munkából és ne engedje magát tévutakra vezetetni a békétlenkedést szitók által. *Gyallay Pap Domokos* író »Az iskolán kívüli nevelésről« tartott szellemes előadást. Egy háborus élményből kiindulva beszélt arról a hősiek küzdelemről, amit a lengyel értelmiség vívott az orosz elnyomás korában a nemzeti kultúra érdekében. Ennek az iskolán kívüli, szí-

vós munkának lett az eredménye, hogy a lengyel nép nyelvét és műveltségét a legnehezebb időkben sem felejtette el. A közönség hosszasan megtapsolta a tanulságos előadást. Ezután Benczédi Pál olvasta fel a titkári jelentést. Hangsúlyozta azt a nehéz anyagi helyzetet, amiben az egylet van a tagdíjak rendetlen befizetése következtében. Főleg a Közlöny kiadása körül vannak nagy nehézségek az előfizetési díjhátralékok miatt. Felkéri egyben a fiókegyletek vezetőségeit, hogy évi jelentéseiket idejében adják be, különben az egytetemes egylet működéséről nem tud a választmány teljes képet nyújtani. Kővári Jakab lelkes a hozzászólások során szomorú jelentést terjeszt elő a homoródomenti egyletek nehéz sorsáról. Kéri, hogy egészen népies tartalmu Közlönyt állítsanak elő és a választmány tegye lehetővé, hogy az példányonként is vásárolható legyen az egyház-községekben. Gálfi Lőrinc az egyletnek több, mint negyven éve pénztárosa megállapítja, hogy anyagilag súlyos válságba jutott a Közlöny amiatt a közönyös magatartás miatt, amit az unitárius közvélemény hivatalos lapunk iránt mutat. Nemcsak a 60 Leus tagsági díjak nem folynak be, hanem az évi 36 Leu előfizetési díjakkal is hátralékban vannak az előfizetők. Ennek az a következménye, hogy a lap kiadásánál állandó deficit mutatkozik. Ha nem lenne egy néhány áldozatkész egyleti tag, a Közlöny kiadása már régen lehetetlenné vált volna. Dr. Boros Györgyné alelnöknő kulturdélutánok és népszerű előadások rendezésével minden esztendőben 10—15 ezer Leut gyűjt össze. Kahlfürst Imre eddigi adományait 5000 Leura egészítette ki. Csongvay Dénes 1000 Leu alapítói díjat tett, Gálfi Lőrinc pénztárnok is fölemelte 500 Leus régebbi alapító díját 1000 Leura. Ezek az összegek mind a Közlöny megjelenését biztosították. Ha ennyi áldozatot nem is vár az egylet tagjaitól, azt méltán elvárhatja és kérheti minden unitáriustól, hogy legalább évi 36 Leuval járuljon hozzá ennek a valóban missziói munkát végző lapnak megjelenéséhez. Az üres ígéretéseknek az ideje már régen lejárt, helyénvaló lenne immár valamit tenni is. A tárgysorozat rendjén az eltávozott Kovács Kálmán helyett Szentmártoni Kálmánt választmányi tagnak választották; az alapszabályok értelmében újra megválasztották választmányi tagoknak Csathó Pálnét, Csifó Salamonnét, S. Nagy Lászlót, Patakfalvy Zsigmondot. Titkár-szerkesztőnek általános lelkesedéssel Benczédi Pál vallástanárt választották meg, aki a választmány megbízásából már hónapok óta látja el nagy buzgalommal és ügyszeretettel ezt a tisztjét. Ezekután elnök megköszönte a tagok érdeklődését és a közgyűlést bezárta. I. H. S.

Aki érdeklődik egyletünk ötven éves multja iránt, szerezze meg a Dávid Ferenc Egylet történetét.

A 84 oldalra terjedő csinos mű ára csak 20 Leu.

D. F. E. beszámoló. (Titkári jelentés.)

(Rövidítve.)

A jelen évben az egylet működésének 50-ik évét betöltötte, az ötven éves jubileum örömét is a múlt év helyett csak a jelen évben ülhette meg. Az ötven éves jubileumnak megérése nagy örömet jelent, mert mutatja az egylet által teljesített munka nagyszerűségét s azt, hogy az egylet egyházi életünknek a szíve lett, s hogy az egylet élén most is ott üdvözölhetjük alapítóját főtt. és mélt. Dr. Boros György urat és Dr. Boros Györgyné öméltóságát, aki szintén kezdettől fogva az egyletnek tevékeny munkása volt, valamint Gálfi Lőrinc teol. tanár pénztárnok urat, aki 41 év óta lelkiismeretes és pontos pénztárosa az egyletnek: mégis az öröm mellett a bánat érzése is megjelenik a szívünkben, ha a régi jubileumokkal összehasonlítjuk az ötven éves jubileumot. Igen, mert ma azokból, akik a régi jubileumon részt vettek, nagyon kevesen vettek részt az ötven évesen, többnyire azért, mert jó nagy része nincs már e földi hazában, más része pedig elköltözött e hazarészből. Az öregek elmentek és ifjak helyükbe csak kevesen jöttek, mert kevesen jöhetnek. Dávid Ferenc városában ma már nagyon megfogyatkozott az unitáriusok száma s ifju ember alig akad, aki itten állandó életlehetőséget tud magának teremteni. Ez utóbbi miatt esik a fájdalom sötét árnyéka a jelentésemre. Az egyletnek azonban a megnehezedett viszonyok között is meg volt a maga feladata s mindent megtett, hogy hivatásának megfelelhessen.

A központi Dávid Ferenc Egylet ebben a szent meggyőződésben folytatta a megkezdett munkát a jelen évben is. Az ősz idősakban megtartotta a szokásos felolvasó gyűléseket, amikor Dr. Ferenczy Sándor tanár, Szász Endre hirlapíró, Szopos Sándor festőművész és Dr. Márkos György orvos tartottak előadásokat a püspökség kollégiumi disztermében. A püspöki háznál pedig a mult télen is megtartották az egész hazarészünkben híressé vált kultur-délutánokat, amelyeken városunk legelsőbb rendü művészei és más szellemi vezérei működtek közre. Ezen magas színvonalu előadások tiszta jövedelméből, a püspökné öméltósága jelentős összeggel járult hozzá a Dávid Ferenc Egylet költségeihez, amely összeget az Unitárius Közlöny nyomdaköltségeire fordítottuk. Ezek a kultur-délutánok már a jelen évben is megindultak. Az egylet mindent megtett, hogy az Unitárius Közlöny hivatásának megfelelően, valóban az egyház igazi missziói szerve legyen. Amily terjedelemben a Közlönyt kiadjuk, a 36 Leu előfizetési árátt számítva és a postaköltséget, az egylet ráfizet a lapra. Arra kérjük tehát előfizetőinket, tagtársainkat, hogy előfizetéseiket és hátrálékaikat sziveskedjenek rendezni.

A Dávid Ferenc Egylet ez évben kiadta a Dávid Ferenc Egylet történetét. Az árátt oly kis összegben állapította meg, hogy azt minden tag megszerezheti s arra is kérjük az olvasóinkat, tag-

társainkat, tegyék is meg azt, mert hiszen a Dávid Ferenc Egylet csak a költségeit szeretné visszakapni. Az egylet a jelen évben is kiadta a Naptárt Ürmösi József szerkesztésében s minden reményünk megvan, hogy anyagilag is jól sikerül vállalkozása.

A központi egylet foglalkozott egy Antologia-szerű könyv kiadásával, amelyet az Unitárius Közlöny korábbi számaiban megjelent szavalarra alkalmas költeményekből és hitelesítő, valamint valláserkölcsi, nemesen szórakoztató cikkekből szándékoztunk összeállítani a falusi Dávid Ferenc egyletek közművelődési használatára. Sajnos, csak 45 megrendelő jelentkezett s így a 15 ezer lei költséget jelentő összeget kívánó könyvet nem tudtuk kiadni. Mihelyt azonban megfelelő számú előfizető jelentkezik, a tervezett könyvet azonnal kiadjuk.

A Dávid Ferenc Egylet vidéki alakulatairól a következőket jelenthetem. Az egyházközségi alakulatokban a munka mindenütt folyt, ahol a hatóságok nem akadályozták. A Cristuri körben csaknem minden egyházközségben folyt régebben a közművelődési munka az egylet valamelyik alakulatában, a jelen évben azonban csaknem mindenütt megakadályozták a nemes munkát a csendőrök. Az odorheiu körben csak öt községben akadályozták meg az egyházközségi egyleti munkát. A többi egyházkörökben is a legtöbb helyen zavarva, vagy zavartalanul folyt is az egyleti munka. A Tárna-, Mureş-köri, Alba de sus-köri egyházközségekben megállapítható a rendszeres egyházközségi munka. Köri megmozdulásokról csak a Mureş-köri, Tárna mica-i, a Cristur-i, Odorhei-köri egyletektől kaptunk jelentést a köri gyűlésekről. Mindenik körben érdemes egyházköri közgyűlések voltak, a Mureş-körben kétszer is. Örömmel értesültünk, hogy a Cristur-köri egylet Osváth Árpád ügyvédet nyerte meg elnökének, akiben az egylet buzgó és tehetséges vezető embert nyert.

Az egylet alakulatai közül még csak az ifjusági alakulatról kell megemlékezzünk. Az ifj. egylet a megindult nyomokon halad tovább, keresi azokat az utakat és módokat, amelyek segítségével hasznos, építő, jövőt előkészítő munkát végezhet. Nagy Zoltán titkár jelentése szerint nagy gondját alkotta az ifjuságnak a Kévekötés című lap fönntartása, de a nehézségektől nem riadt vissza, sőt a lap megjelenési számát 800-ról 1200-ra emelték. Kiváló munka volt a Cristuri egy hétfőig tartó konferencia, melyen az előadásokat mindig nagyszámú közönség hallgatta. Délutánonként kirándultak a szomszédos falvakba, ahol sékely népünk meleg fogadtatásban részesítette az ifjuságot s hálás volt az előadások által nyújtott élvezetért. A népnek és a tanult ifjuságnak ez a közvetlen érintkezése csak jót eredményezhet egyházi életünk szempontjából. Az ifjuság jó uton halad, mikor az egyház kebelében való szervezkedés fontosságát méltányolja és egészen helyesen, jövőb látóan cselekszik, mikor a nép lelkével való összeforrás lehetőségeit kutatja.

Befejezésül pedig a vagyoni állásunkról való elszámolást hagytam.

Ez pedig a következő: Bevétel 61.813,50 Leu
 Kiadás 63.503,— „
 Tulkiadás 1.699,— Leu, amely az
 egylet régi pénztári készletéből nyert kiegészítést.

A bevételek részletezése:

Előfizetésekből bejött	13.252,—	Leu
Kulturdélutánok, felolvasások, adományok jövedelméből	25.193,—	„
Kiadványokból, naptár stb.	15.706,—	„
Kamatokból	4.588,—	„
Adományból	124,—	„
	<hr/>	
	61.813,50	Leu

Kiadások:

Unitárius Közlönyre	49.231,—	Leu
Tiszteletdíjakra	5.934,—	„
Kezelési költségek	1.638,—	„
Konverziós veszteség	6.700,—	„
	<hr/>	
	63.503,—	Leu.

Amint a számadásokból látszik, a Közlöny az előfizetőktől bejövő jövedelem alapján nem tudná magát föntartani. Éppen ezért, midőn halás köszönetet mondunk a segélyezésért, főképpen a püspökné öméltségének, nem tehetjük, hogy olvasóinkat ezuttal is fel ne hívjuk hátrálékaik befizetésére, az előfizetések megújítására, mert ez minden unitáriusnak, az egyes léleknek és az egyház egyetemének közös nagy és szent érdeke.

Egyetemes Lelkészköri közgyűlés

1935. dec. 14-én.

Gombási János lelkész gyönyörű imájával kezdődött a gyűlés, amit Pál Dénes elnök rövid, szabatos, határozott megnyitója követett. A hivatalos levelezésekből, a Lelkészkör javaslataiból s az évi jelentésekből kitűnik, hogy eltekintve a szórványos hiányoktól, az évi munka általában a mai nehéz időkben megfelelő volt.

Taar Géza színes rajzban adta elő jóléti intézmények létesítésének a szükségességét. Az »Unitárius induló« c. pályázat főbb pályázat ellenére sem sikerülvén, azt jövőre is kitűzte (szöveg!) a Lelkészkör; a tagsági díjak felemelésének kérdését a nyári továbbképző körébe utalták. Máthé Lajos ifj. lelkész az egyházi tisztviselők fizetése arányosításának kérdésével nagy, de fontos problémát ujtott fel s azt az érzést és bizodalmat

váltotta ki, hogy az Egyház ráeszmélve a lelkészek munkájának óriási értékére, bizonyosan keresni fogja és megtalálja módját, hogy lelkészei tisztességes megélhetéséről gondoskodják.

A pénztári jelentés elfogadtatott, valamint Sigmond József jelentése is az Unitárius Szószékről s neki a Lelkészkör köszönetet szavazott odaadó munkájáért.

Lőrinczy Dénesnek „A ma liberálizmusa“ c. felolvasása a nyári továbbképző első előadása lesz, nem lévén itt idő a felolvasásra. Dr. Kiss Elek beszámolt az Egyház ujjáépítését célzó mozgalom eddigi eredményeiről s a nyári továbbképzőn e kérdést részletesen fogják tárgyalni.

A Lelkészkör tagjainak öntudatos, fenkölt és határozott szellemére van szükség, ha a nehéz időkbén Egyházát nemcsak megmenteni óhajtja, hanem fejleszteni is akarja.

Reméljük és várjuk e magasztos munkát Egyházunk közérdekében.

Kk.

Kulturdélutánok a püspöki házban. Egész hazánkban ismeretesek már azok a kulturdélutánok, melyeket a püspöki házban minden téli időszakban már évek óta tartanak. A jelen évadban a legelsőt december hó 6 án tartották és Liszt Ferenc emlékének volt szentelve. Ezen nagyszerű kulturdélutánon Liszt Ferencről értékes felolvasást tartott Lakatos István. Liszt dalokat énekelt M. Lévay Ilonka színművésznő M. Rohonczy Mária zongora-kisérete mellett. Liszt rapszodiáját zongorán játszotta Hevesy Piroska zongoraművésznő. „Benedictus“ hegedűszólót a Koronázási miséből játszotta Pollermann Aranka hegedűművésznő s zongorán kísérte Zsizman Dezső orgonaművész. A műsorban résztvett szereplők mind elsőrangú művészi előadást nyújtottak.

A D. F. Unitárius Nők Szövetsége 1935. november 20-án tartotta meg szokásos templomi hangversenyét, mely ezuttal is igen jól sikerült. Zsizman Dezső művészi játéka, Mestitz János cselő-számai és Bede Emil meleg baritonja nyújtott ritka élvezetet a szép számú közönségnek. Tehát úgy erkölcsileg, mint anyagilag egy jól sikerült hangversenyt könyvelhetjük el, azzal az érzéssel és gondolattal, hogy bár többször lenne alkalmunk ilyen élvezetben.

Akadémiai estély az Unitárius Teológián. Mult év december 8-án a püspökség kollégiumi dísztermében műsoros estélyt rendezett a Teol. Akadémia Igazgatósága az ifjuság közreműködésével. Énekszámokkal szerepelt az ifjuság énekkara Útő Lajos zenetanár vezetésével. Megnyitót mondott Vári Albert dékán, kiemelve azt, hogy az elméleti ismeretnyújtás mellett fontos feladata a Teológiának ez is, hogy kimenne a nagy közönség közé, élő kapcsolatot keressen a hívekkel és belenevelje a jövődő papjait az egyházat alkotó egyének közösségének életébe. »Az unitarizmus jelentése és helye a mai életben« címen felolvasott Dr. Kiss Elek teol. akad. tanár. A nagy, sőt óriási ismeret-

anyagot feltáró előadás mesteri módon sorakoztatta fel a tényeket és érveket anyagában színes, megoldásával és végső konklúziójában mesteri volt s élesen világított rá az unitárizmus jelentésére. A részletes szétboncolás után hatalmas szintézisben egyesítette, csoportosította össze vallásunk jelentését. Ady-verseket szavalt Szolga Ferenc III. t. hallgató. Az estély egyik kiemelkedő pontja Bede Emil lelkészjelölt szólóéneke volt. Amint Vári Albert dékán megnyitójában kifejezte, még fog rendezni hasonló estélyeket az Akadémia. Hisszük, hogy a lélek-utat építeni fogja ez a megmozdulás és kiépül az a hid, mely a nagyközönség felé vezet.

Jelenvolt.

Kévekötés-bál. A D. F. E. I. K. Egyetemes Szervezete múlt év dec. 15-én jól sikerült bált rendezett az Unitárius Nők Szövetsége helyiségében. Jól esett látnunk bálunkon egyházunk vezetőit s azt az érdeklődést, melyet ügyünk, ifjúsági lapunk iránt tanusítottak. A bál rendezőségét minden elismerés megilleti odaadó fáradozásáért. A „Kévekötés” egyelőre biztosítva van.

Jelenvolt.

A budapesti Dávid Ferenc Egylet vándorgyűlése Debrecenben és Füzesgyarmaton. Múlt év nov. 30 án este 7 órai kezdettel lélekemelő ünnep keretében rendezte meg a budapesti Dávid Ferenc Egylet debreceni vándorgyűlését. Az izléses, kedves kis templom zsufolásig megtelt a hívők lelkes seregével. Darkó Béla füzesgyarmati lelkész felemelő és megható szép imája után báró dr. Daniel Gábor egyleti elnök ismertette lelkes szavakkal a Dávid Ferenc Egylet létrejövetelét, célkitűzéseit és hivatását. Kiemelte Dávid Ferenc szellemi nagyságát, s azt a drága örökséget, amelyet mi tőle kaptunk. Az est kiemelkedő értékes előadását Kovács Kálmán gimnáziumi tanár tartotta „Kossuth Lajos és az unitárizmus” címmel. Az előadás lényege az volt, hogy Kossuth szoros szellemi kapcsolatot tartott fenn az unitárizmus gondolatával, az unitárius vallást tartotta lelkéhez legközelebbinek. Az akkori idők unitárius embereit a legbecsületesebb embereknek ismerte, vallásunkat pedig a legelhivatottabbnak a jövőt kialakító vallást illetőleg. Szavalt, ének- és zeneszám tette még bensőségesebbé a lélekközösségnek ezt a szép ünnepét. Kelemen Béla gondnok meleg köszönő szavaival ért véget a templomi ünnepély, amelyet az „Angol Királyné”-étteremben rendezett nagyszámú közönség részvételével társas-vacsora követett. Másnap délelőtt dr. Csiki Gábor missziós lelkész tartott magas szárnyalású prédikációt. Majd délután 3 órakor tovább folytatódott a gyűlés a szép és kedves alkotású füzesgyarmati templomban. A hívők lelkes serege zsufolásig megtöltötte a padosokat. Ferenc József lelkész imája után Darkó Béla helybeli lelkész melegen üdvözölte a megjelenteket s megköszönte a Dávid Ferenc Egylet áldozatos munkáját. Ezután dr. Csiki Gábor tartott értékes előadást „Templom és iskola” címmel, kiemelve a templomlátogatás lelki szükségletének mindenekelőtti fontosságát a lélek épülése és fejlődése, valamint az iskola nevelő és tanító hatását és hivatá-

sát, ugy nemzeti, mint vallásos szempontból. Az ottani unitárius elemi iskola két növendéke kedves szavátatát zene- és ének-szám követte. A jól sikerült ünnepségért Kelemen Béla mondott köszönő beszédet. Majd este a paplak nagytermében ünnepi vacsora következett, amelynek sok melegséget nyújtott Darkó Béláné tiszteletesasszony háziasszonyi kedvességével. A hívek mindkét helyen a legnagyobb elismerés hangján fejezték ki köszönetüket és hálájukat a Dávid Ferenc Egylet megmozdulásáért és sikeréért, amit a vezetőség azzal fog viszonzni, hogy 1936. elején még nagyobb munkával és nagyobb mértékben fogja újból megrendezni vándorgyűléseit. Szükség van erre, hogy a lelki-kapcsolat, az unitárius gondolat jegyében való munkálkodás még erősebbé kovácsolja össze együvétar'ozásunknak hitét! A vándorgyűlésre a budapesti Brassai Sámuel Ifjusági Egyesület is kiküldötte képviselőjét.

Kahlfürst Tibor.

Karácsonyfa-ünnepély Diciosánmartinban. Diciosánmartini felekezeti iskolánk tantestülete az iskolás gyermekek részére 1935 dec. 21-én este 6 órai kezdettel szépen sikerült karácsonyfa-ünnepélyt rendezett. Az ünnepély gyermekistentisztelettel kezdődött, amelyen felemelő, meleghangú imát mondott és közvetlen biblia-magyarázatot tartott Gvidó Béla esperes, ezzel is kiemelve a karácsonyfa-ünnepély vallásos jellegét. Ezután az iskolás gyermekek által előadott szavallatok, szindarabok és táncszámok következtek. A gazdag műsor mindnyájunk lelki gyönyörűsége mellett folyt le. Minden egyes számért dicséretet kell mondanunk a kicsi szereplőknek s hálás elismeréssel kell adóznunk Török János ig.-tanító és Simon Anna tanítónőnek, kik nagy odaadással rendezték meg ezt az ünnepélyt. Műsor után az ajándékok kiosztása következett, melyekért hálás köszönetet kell mondanunk Diciosánmartin áldozatkész közönségének. Illesse köszönet és elismerés a Nőszövetség tagjait, kik a nemes munkában a tantestület segítségére jöttek.

Nagy Samu, s.-lelkész.

Követendő példa. Bencze Dénes, oclandi jegyző egyházi tanácsos afia nem jöhetett el a főtanácsi gyűlésre, de magát úgy mentette ki, hogy a megspórolt utiköltséget, 500 leut beküldötte az egyház céljaira. A főt. és mélt. püspök ur ezt az eljárást oly magasra értékelte, hogy más egyházi tanácsos afiait is, akik a főtanácson nem voltak jelen, felhívta a kitűnő példa követésére, amit lapunkban láthatjuk. Reméljük és várjuk, hogy a jó példa követőkre talál.

Egy másik jó példa. Kahlfürst Imre, kedves hitbéli afia amellelt, hogy az „Unitárius Közlöny” előállítására a legelőnyösebb ajánlatot tette, bejelentette, hogy 4300 leut kitevő alapítói díját 5000 leura egészíti ki havi 50 leus befizetési részletekkel. A jó példa nem szorul dicséretre. Reméljük, nem marad követők nélkül.

A Pesti Hírlap 1935 július 25. számában, Szentmártoni Kálmán könyvről a következőket írja:

Pozsonyi Szentmártoni Kálmán: János Zsigmond erdélyi fejedelem élet- és jellemrajza. Szentmártoni Kálmán, egyik erdélyi főgimnázium igazgatója, szép és értékes történelmi tanulmányt tett közzé János Zsigmondról, az utolsó magyar nemzeti király fiáról s Erdély fejedelméről. A munka mélyreható forrástanulmány eredménye és nemcsak a fejedelem életrajzát nyújtja, hanem jellemzi azt a zivatáros időszakot is, amelyben élt. János Zsigmond nem volt mindennapi uralkodó. Nem volt nagy hadvezér, de nyugodt, finom, mérsékletes, bölcs elme volt, aki legelőször valósította meg Erdélyben a vallás- szabadság elvét. Ebben a vad és kegyetlen korszakban érzéke volt minden iránt, ami szép és nemes; pártolta a tudományokat s a művészeteket. Iskolákat építtetett, azokat adományokkal látta el, támogatta az irodalmat, megengedte a hitviták tartását és nagy része volt abban, hogy egy sajtóságos magyar irodalmi műfaj fejlődjék ki, az ugynevezett hitvitázó irodalom. János Zsigmond sajátos erdélyi műveltségnek a megalapítója. A köz- tudatban úgy szerepel, mint gyenge és jelentéktelen uralkodó, holott nem volt az. Személyének és uralmának téves megítélése főleg ellenfelének, Forgách Ferenc püspöknek elfogult és gyű- lölködő írásából származnak. »Atyjától gyenge testet, de arany- lelket örökölt s megbecsülte a zászlót, melyet édesapja büszkén emelt fel a magyar nemzeti eszme s a magyar nyelv megmentésére.« Szent- mártoni Kálmán könyve tudunkkal eddig a legjobb s legkimeri- tőbb tanulmány, amely János Zsigmond élettörténetét tárgyalja.

Főhivás előfizetésre. Ferenczi Sándor az énlaki rovás- írásos feliratból kiindulva, megfejtette az összekely rovásírás titkát és gondos tanulmányát, amely kb. 4½ nyomtatott ívet tesz ki, februárius hóban ki fogja adni. Minket ez a könyv két szem- pontból érdekel. Egyik szempontból azért, mert éppen egyik templomunk őrizte meg a régi székely rovásos írás emlékét, a másikkól pedig azért, mert székelyek vagyunk s minden érdekel, ami a múltunkra vonatkozik. A könyv ára 70 leu (2 pengő) lesz, könyvárusi forgalomba nem fog kerülni. A megrendeléseket szí- vesen közvetítjük, s olvasóinknak figyelmét felhívjuk az érdekes- nek ígérkező könyvre.

Abessziniáról.

A világ érdeklődése egy esztendő óta állandóan kelet Afrikának a Vörös-tenger körülöttei területeire van irányítva. Itt van Afrikának legrégebb önálló-állama, Abessziniá, vagy más néven Etiópia (Afrika másik független állama, Liberia néger köztársaság alig 80 éve alakult.) Ez az ország nemcsak a diplomáciai és háborus viszályok miatt keltheti fel mindnyájunk érdeklődéseit, hanem földjének és lakóainak különösségei miatt is. Az ország területe kb. háromszor akkora, mint Románia. Valamikor nagyon sok tűzhányó működött rajta, ennek most csak a nyomai láthatók a hegyek alakjában és a forró vizü forrásokban, melyek belőlük fakadnak. Abesszinia északkeleti és keleti részén, az európai államok gyarmatai felé, hirtelen emelkedő hegyek vannak, melyek elérik a 3.000 m. magasságot is. Ezek a hegyek az ország belseje felé a 4.000 métert is meghaladják, legmagasabb csúcsuk 4.620 m. Közöttük mély völgyek és terjedelmes fensíkok terülnek el. Délről és északról hatalmas őserdők és járhatatlan mocsarak veszik körül, nyugatról azonban fokozatosan emelkedő, nagy kiterjedésü lapályos helyek, terraszok könnyítik meg az ország belsejébe való jutást. Az egész országot úgy kell tehát elképzelnünk, mint egy nagy síkságból kiemelkedő hegytömeget, melyek csak egyfelől, nyugatról lehet könnyen megközelíteni. Vizei sebes folyású hegyi folyók, sok vizesés van rajtuk és kigyó-vonalban kanyarognak északnyugati és déli irányba. Viz nélkül szükö'ködik a keleti rész. Az ország belsejében rendkívül sok jó vizü forrás van. Több kisebb-nagyobb tava van, legnevezetesebb a 95 km. hosszú és 65 km. széles Tana-tó, ahonnan a kék Nilus, az ország legnagyobb vizgyűjtője ered. Ezenkívül sok meleg forrása is van, némelyik 70—80 fokú is. Noha Abesszinia az egyenlítő közelében, a forró égöv alatt fekszik, éghajlata mérsékelt és kellemes. Ennek oka az ország magas fekvése. Mivel a magasság fokozatosan emelkedik, az éghajlat is többféle s ennek megfelelően a növény- és állatvilág is változik. 1.500 m. magasságig a forró-éghajlat uralkodik, itt nő a majomkenyérfa és a vadgyapot. Az északi tájakon a zsiráf, délen a teve, oroszlán, sakál a jellemző állat. Abessziniának leggazdagabb s egyben legértékesebb része az 1.500—2.500 m. tengerszini magasságon húzódó terület. Itt van a kávé hazája. Az olajfa, dohány és szőlő olyan magasságon is megterem, mint a Kárpátok legmagasabb csúcsai. A mi gabonaféléinket, hüvelyes veteményeinket, burgonyát nagy bőségben termelik. De sok gyógynövény is megnő itt, aminek nagy hasznát veszik a különböző betegségek leküzdésénél. Az olajfa, akác és bambusz egész erdősegeket alkotnak. Elefánt, orszarvu, antilop, majom és nagyon sok csuszó-mászó él itt, a tenyésztett állatok közül nevezetes a szarvasmarha, juh, főleg a délkeleti részeken a ló. Strucc is él a homokos területeken, sas és fald az erdős, hegyes vidékeken. Az ásványi kincsek

közül arany, szén, vas és kén található a hegyek között, só a sík területeken. 2.500—4.500 m. magasságban a hőmérséklet 8—10 fokra is leszáll, néha fagy is van a legmagasabb helyeken. Mikor itt az esős évszak van, a magas felföldön júliustól októberig, az alacsonyabbakon áprilistől szeptemberig, 4.300 m. magasságban havazni is szokott. Ez a terület már kevéssé termékeny, ritkás erdei vannak s a lakosság inkább állattenyésztéssel foglalkozik. Az ország lakosságának száma alig éri el a 12 milliót, az átlagos sűrűség négyzetkilóméterenként 13, tehát ötször kisebb, mint Románia lakóinak sűrűsége. A népesség összetétele rendkívül változatos, görög, zsidó, egyiptomi, portugál, indus, arab és néger népek keverékéből áll. A legtisztább típus a tulajdonképeni étiop az északi részeken lakik, ezek a hamta fajhoz tartoznak (Nubia, Egyiptom lakói is ilyenek). Magas, karcsu növésű, hosszukás arcú emberek. A déli és keleti részeken sémita eredetű (arab) törzsek élnek, ezek a legharciasabbak. Néger törzsek is nagy számban telepedtek le a nyugati és déli részeken. Foglalkozásuk a földmivelés, állattenyésztés és háziipar. Nagyon izléses ezüst-, bőr-, szövő- és himzett munkákat állítanak elő. A művészet és technika itt főleg a vallás és hadviselés szolgálatába van állítva. De a ruházkodásra és ékszerekre is nagy súlyt helyeznek. Az európai nőknél divattá vált arc- és körömfestést az abesszin nők régóta ismerik, körmeiket és foghüvelyüket feketére festik, testük különböző részeit tetoválják. Az abesszinek általában nagyon intelligens emberek, különösen a kereskedelemben ügyesek és ravaszok. Egyébként a férfiak lusták, főleg a nőket dolgoztatják, akik szorgalmukkal pótolják a férfiak hagyományos tunyaságát. Különösen jellemző az abesszinek vallása, ami épen olyan zavaros, mint a lakosság összetétele; a keresztény kopt valláshoz tartozik a lakosság túlnyomó része, egyházzójogilag az alexandriai (egyiptomi) patriárka kormányzása alá. Alapelemeit az őskereszténytanok alkotják keverve zsidó, mohamedán és pogány vallású szokásokkal. Szűz Mária, a szentek és amulettek tisztelete játsza a főszerepet istentiszteleteiknél. Nagyon sok ünnepük van, s ezeket szigorúan be kell tartaniok a hívőknek. Minden hónapban megünneplik a négy szombatot és vasárnapot, hasonlóképen minden hónapban négy szentnek és Jézus születésének napját (28-án). Ezekhez járul az újév napja szeptemberben, a kereszt megtalálása, karácsony és husvét ünnepe. Legkevesebb három napig tart minden ünnep. Ilyenkor a papok diszes ruhában, ékszerekkel diszítve, énekelve és táncolva járnak be az utcákat, szentképeket hordozva körül. Az ilyen körmeneteknél fontos szerepük van az arany és ezüst szálakkal gazdagon himzett selyem-napernyőknek, ezeket a képek és papok fölé tartják. A böjtölésről sem felejtkeznek el az abesszinek. Hetenként kétszer és minden évszak változásakor böjtölni kell. A kukorica-szedést szintén vallási szertartásokkal ünneplik, ezen csak nők vehetnek részt, a férfiak csak mint nézők szere-

AZ UNITÁRIUS KÖZLÖNY

XLV. KÖTETÉNEK

TARTALMA.

Költemények. Balázs Ferenc: Isten akaratja 218. Iskolai év elején 218. — Boros Elek: A harang 170. — Davies-Pálfi Márton: Rozsda 150. — Deák Berta: Tanít az óra 28. A legfájóbb sikoltás 55. Miért csak százan? 90. — Dobai István: Caesar akartam lenni 269. — Ficke-Pálfi Márton: Három leánytestvér 145. — Gál Miklós: Éjjel a temetőben 266. — Dr. Gspann Károly ifj.: Az utolsó állomáson 148. — Geszthelyi Agg Remete: Takarékoság dicsérete 60. — Izsák Domokos: Köszöntés 143. Ma egyebet nem csinálunk 144. — Kereki Gáborné: Ima 216. — Kovács Péter: A Dnyester mellett 275. — Kreymborg-Pálfi Márton: Régi irás 138. Kozma Miklós: Vezess, vezess 265. — Lőrinczy Miklós: Bujdosó 140. Vallomás 178. Altató 250. Őszi bánat 266. — Molnárné Székely Juliánna: Üdvözet a főt. Püspök urnak 176. — Nagy Zoltán: Őszi idő 9. — Oppenheim-Pálfi Márton: Hol a szabadság 30. — Pálmay Sándor: Hadd megbűnhődnöm még az életet 205. — S. Sillay Erzsébet: Szeretlek édes Istenem 100. — Seyer-Pálfi Márton: Mária Magdolna 4. — Ürmösi Károlyné: Sándor bácsi 28. Levél a faluról 181. — Vári Domokos: Ötven év fordulóján 117. — Végh Mihály: Vers a torony gomjában 201.

A vallás és erkölcs köréből. Dr. Abrudbányai Ede: Bezáró beszéd 81. — B. P.: A lélek ünnepe 138. — Dr. Boros György: Szózat a cluji unitárius főgimnázium volt tanulóihoz 54. Elnöki megnyitó 79. Imádság 242. — Bibliás: Bibliai óra 11, 39, 88, 121, 184. — Dr. Ferenczy Géza: Üdvözléte 83. — Ferencz József: Az angol unitáriusok szemelvényes biblia kiadása 7. — Gálfi Elek: Egy angol templomban 94. — Dr. Varga Béla: Nép-egyház 141. A lélek temploma 165. A mi unitárius jövőnk 288.

Történet, életrajz és rokontárgyuak. A braşovi templomépítés folyamatban van 74, 238, 258. — A 80 éves Dr. Bo-

ros György püspök ünneplése 110, 111. — A londoni Channing iskola 50 éves jubileuma 119. — Dr. Boros György: November 15-én 262. Száz éve 202. — Bálint Ödön: Az unitárius templom védelme 206, — Farczádi Sándor: Kisgyörgy Sándor emléke 71. — Ferencz József: A magyarországi unitáriusok 98, 132, 151. Dr. Drumond Jakab 139. Hall Alfréd 62. — Dr. Gál Kelemen 244. — Hall Alfréd és Stejskal József körutja 242. — Husz János és követői 285. — Kapcsolat a cseh szabadelvű egyházzal 243. — Kővári Jakab: Templomszentelés 211. — (Kl.) József János 98. — Két adat a rareși egyházközség életéből 97. — Marosi Márton: Pap Sámuel 263. — Pálffy Ákos: Nagy Ferenc 219. — Pálffy Ákos kibucszója 231. — Ürmösi Károly: Emlékezés egy igaz emberről 25. — Ürmösi József: Pálffy Ákos 182. — S. Nagy László: Két vendiák találkozó 190. — Sándulesti templom- és harangszentelő ünnepély 168. — Péter Sándor: Egy hűséges tanító képe 123. — R. M.: Templomszentelés Biharban 113.

Gyakorlati kérdések. B. P.: Az egyházi életről 86. — Dr. Boros Gy. püspök: Új évi üdvözet 2. Főpásztori levél -bucurești hiveihez 3. — Boros György tanár: Gazd. isk. kérelem falvainkhoz 255. — Egy th. hallgató: Az U. I. T. missziós kirándulása 128. — Jakab Miklósné özv.: Siketség 34. — Fekete Lajos: Unitárius lelkészek konferenciája 232. — Deák Berta: Vajjon mi lesz a gyermekből 157. — Kővári Jakab: Női lelkészek 56. Fuvolák és harsonák hangja 267. — Lelki pásztor: Kedves Hugom 126. — Pál Tamás: Egy szép cselekedet 72. — S. Nagy László: Hol vagytok ti unitárius férfiak? 248. — Sz. I. S.: A lelkész, mint lelki orvos 31. — Dr. Zs. K.: Mene, mene, tekel ufarszin 58.

Tűzhely mellett. Gyallay Domokos: A hitehagyott ember ármánykodása 145. — Kiss Tihamér: Egy megvalósult álom 177. — Szent-Iványi Sándor: Nőlelkészek 4, 29.

A természet világából. Dr. Ferenczy Sándor: Nyulvadászat a Székelyföldön 16. A vizözön mai szemmel nézve 47. A mi vérünk 63, 130, 159. Erdély fürdői 185. — Lőrinczy László: Mindennapi kenyerünk 44.

Nők világa. Főtitkári jelentés 13. — Ch. H. O. G. Sharpe Emilia 14. — Karácsonyfa ünnepély 13. — A diciosánmartini művész estély és nőegyleti hívek 15, 71. — Üdvözet Plainfieldből 41. — Főtitkári jelentés a körök munkásságáról 41. — A cluji Nőkszövetségének hírei 45. — A nők munkájáról beszámoló 91. — Keresztély Irma: Üdvözet Abessiniából 149. — Templomi hangverseny 150. — Női háztartási tanfolyam 150. — Id. Gvidó Béláné: Megnyitó beszéd 179. — Jelentés a treiscaunei kör Nősz, működéséről 224. — A treiscaunei kör Nősz. 1935 évi közgyűlése 227. — Cheiai unitárius Nőksz. ünnepélye 229. — Odorheiköri Nőkszövetsége kiállítása 229. — Figyelő: Beszámoló a harmadik női gazd. és házt. tanfolyamról 251. —

Akaró: Szeptember végén 254. — Figyelő: Beszámoló a D. F. U. N. O. Sz. jub. közgyűléséről 293.

Egyleti élet és munkásság. Szent-Iványi Sándor: Javaslat téli programunknak egészségügyi előadásokkal való kiegészítésére 19. — Dávid F. templomi ünnepély Aldean és Martinusban 201. — A központi D. F. E. I. Kör előadása 201. — Dr. Küttel Lajos előadása 21. — A D. F. E. kulturdélutánok 21. — A D. F. E. I. Kör és Nőkszövetsége ismerkedési délutánja 21. — Presbiter: Laborfalvi kulturház 22. — Vallásos estély diciosánmartinban 23. — K. G. Bihari hírek 23. — Cserkészcsapat Clujon 23. — Szerk. üzenetek. Nyugtázás 24. — Kossuth Lajos vallásos nézetei (Kovács Kálmán előadása) 37. — Egyletünk ötvenedik évi közgyűlése 53. — Nőegylet főtítkári jelentése 13, 68. — Kulturdélutánok 101. — Ifj. táncestély 102. — Az irod. társaság közgyűlése 104. — Személyi hírek 104. — Egyleti élet Iaraban 193. — Lőrinczy M.: A gáláteni nagy napok 256. A felsőfehérvári ifjúsági nap 257. — Dr. Boros Györgyné: Elnöki megnyitó 285. — L. M.: Tanítói közgyűlés 300. — Nagy S.: Unitárius nap a tárnavai körben 305. — Ferencz József emlékünnepelely Budapesten 305. — D. F. E. munkája a központban 302.

Egyházi és iskolai hírek. Egyházi Főtanács 75. — Teaestély Câmpia-Turziin 75. — Bölöni Nagy Józsefné alapító tag 75. — Darkó Béla eljegyzése 76. — Az Unitárius Egyház főtanácsai gyűlése 84. — Lelkészkör közgyűlése 86. — Br. Orbán B. önképzőkör dalestélye 103. — Petroseni egyháztárs. mozg. 105, 106. — A cluji falusi ifjúság műsoros estélye 107. — Ferencz József emlékünnepelely 153. — Filep Andor kinevezése 163. — Iskolai ünnepélyek 164. — Püspöki vizsgálat a Homorodmenti egyh. községekben 172. — Pályázat az I. G. Ducai téli gazd. ig. állásra 200.

Vegyes közlemények. Pályázathirdetés a teol. akad. gyakorlati tanszékre 61. — Bajkó E.: Kovács Pál képkiállítása 10. — Az Unitárius Iratterjesztőnél beszerezhető nyomtatványok 34. — Külömbözeteti vizsgálat (Burján Gy.) 49. — Középiszkolai vallástanári vizsgálat 50. — Balázs F. szabadsága 50. — Fülöp Zoltán áthelyezése 50. — Az Unitárius Irod. Társaság pályázata 89. — Husvétii köszöntők. Versek. 96. — Gál Ernő és Nagy Szendi házassága 135. — Gyallay Pap Sándor és Elekes Judit eljegyzése 135. — Fülöp Zoltán áthelyezése, Fekete József nyugalmába vonulása, Péterfi Mihály kinevezése, Szerk. változás 135. — Tizesztendős érettségi találkozó 192. — Osztálytársak 25 éves találkozója 192. — Teológiai Akadémia évzáró ünnepélye 194. — Lelkészi konferencia 196. — Tájékoztató a főgimnáziumba való felvételre 197. — Unitárius iszentisztelet Debrecenben 239. — Unitárius egyház vendégei 239. — Boros Sándor házasságkötése 240. — Unitárius gazdasági iskola 240. — Cluji unitárius főgimnázium tájékoztatója 240. — Az ádámosi papi állásra pá-

Iyázathirdetés 254. — Alapító tagok névsora 279. — Mērestii egyházközség felhívása 289. — Templomszentelés Aldean 283. Külföldi tanulók 284. — Nyári vallásos tanfolyam Svájcban 161. — Unitárius és szabad keresztény egyházak évi nagygyűlése 161. — A londoni Channing iskola 50 éves fennállása 162. — Dr. Drummond Jakab, Dr. L. Cornish 162, — Dr. Mikó Imre: Külföldi unitáriusok 188.

Irodalom. Könyvismertetés. Szent-Iványi Sándor: Világosság felé... 18. — Simonyi György: Kovács Péter: Gyónás 18. — Gálffy Mózes: Erdő János, az erdélyi fiatalok 52. Szentmártoni Kálmán: János Zsigmond élete 73. — Benczédi Pál: Dávid Ferenc-Egylet története 260. — Gyallay Pap Sándor: Fekete kalászok 260. — Figyelő: Az unitárius népnaptárról 259. — Dr. Gál Kelemen: A kolozsvári unitárius kollégium története 199. — A nyelvtisztaságra való nevelés 237. — Dr. Lévy Lajos: Br. Orbán Balázs szülőfaluja 237. — Buday-Ortutay: Székely népballadák 298. — Dr. Lévy Lajos: Székely betlehemes játék és lakodalmi ének 298. — Benczédi Pál: Az unitárius hitelvek kifejlődése 299. — Szent-Iványi Sándor: Világosság felé... 299.

Gyászhirek. Tóth György 15. — Kisgyörgy Sándor 50. — Nagy Ferenc 50. — Bartók Endre 51. — Lőfi Ödönne Ferenccz Zsuzsa 51. — Özv. Bőjtke Mózesné sz. Kövér Ágnes 83. — Özv. Lukács Zsigmondné 136. — Özv. Sándor Jánosné 136. — Dr. Engel Gábor 221. — Miss Hellen Brooke Harford és Miss Florence Hill 274. — Dr. Kissolyosi özv. Gyergyay Árpádné 199. — Szabó Józsefné 200. — Ma.: Lőrinczy Géza (nekrológ) 247. — Özv. Sebe Jánosné 248. — Pap Zsigmondné 248. — Özv. Vaska Béláné 248. — Bán G. Lajos 292.

Képek. Sharpe Emilia 1. — Dr. Boros György püspök 109. — A bihori új templom 113. — Derzsi Gábor 123. — Ifj. táncestély rendezőse 102. — Pálffy Ákos 182. — Hesdát partján Bors Mihály menedékháza 186. — Részlet a Retyezátból. 187. — Dr. Hall Alfréd 201. — A crăciuneli unitárius templom 207. — A chenuși templom 113. — Odorheiköri nősöv. vezetősége 231. — Dr. Gál Kelemen 245. — A női háztartástan résztvevői az unitárius püspökkel és a vezető tanárokkal 252.

pelhetnek. Ez a szertartás nagyon emlékeztet bizonyos régi pogány görög szertartásra. Keresztényeken kívül kevés számban élnek közöttük pogányok is. Mindnyájuknál azonban nagy szerepet játszik a babona és a különböző népszokások tisztelete. A papoknak igen nagy tekintélyük van; nagyon sok szerzetes és apáca él a kolostorokban, hiven őrizkedve minden újítástól, mert ez a boszorkányság vádját vonná maga után. A gyermekek megkeresztelése zsidó és keresztény szokás szerint történik. A fiukat 16 éves korukig az anya neveli, azután a törzsfőnök udvarába kerülnek, ahol apród szolgálatot teljesítenek. A leányok otthon maradnak, megtanulják a háztartáshoz szükséges dolgokat, 14—15 éves korukban férjhez mennek. A szülők pénzt, vagy valami szarvasmarhát kapnak a vőlegénytől cserébe a lányukért. A házasságkötésnek három törvényes módja van. Az egyházi, amit csak a legelőkelőbbek tartanak be, a polgári, amikor egy bizonyos bíró előtt ígérik meg a házasulandó felek, hogy egymással békeességben fognak élni, tiszteletben tartva a házastárs jogait, a harmadik esetben ajándéktárgyak kicserélésével nyilvánítják ki azt a szándékukat, hogy házasságra akarnak lépni. A válás gyakori közöttük. A szülők beleegyezése után az asszony elviszi a hozományát és a gyermekeit s erre a hatóságok kimondják a válást. Nehezebben megy azonban a másvilágra való költözés. Halál esetén összegyűlnek a barátok és szomszédok, az asszonyok hivatásszerű jajgatásba és éneklésbe törnek ki, a halottat egy faragott faállványra fektetik, leszíjjazzák, posztóval betakarják és a femetőben úgy helyezik a sirba, hogy az arca kelet felé forduljon. Ezután nagy tort tartanak, 14 nap múlva még egyet, a halál után három, majd tizenkét hónappal ismét nagy gyászlakomával emlékeznek meg az elhunytáról. Az ország feje, a negus, aki korlátlan császári hatalommal uralkodik népe és a különböző törzsfőnökök felett. Sok különös és számunkra idegenszerű szokás uralkodik ebben az országban, de úgy látszik a felfogásuk egy dologban megegyezik a művelt népek felfogásával, hogy t. i. a szabadságukat és függetlenségüket nem szívesen áldozzák fel idegen hódítóknak.

I. H. S.

A Szabadelvű Kereszténység és Vallásszabadság Nemzetközi Társulata Arnheimben (Hollandia) 1936 július 28.—aug. 2-i nemzetközi teológiai konferenciát rendez. A terv az, hogy összehozzon 60—70 professzort és lelkészt, hogy a szabadelvű keresztény teológia kérdéseit együttesen megtárgyalják. Erre a konferenciára Dr. Varga Béla theol. tanár is meghívást kapott egy előadás tartására a következő tárgyról: A szabadelvű kereszténység vallásos alapja. A konferenciával kapcsolatos istentiszteleteket Hall Alfréd fogja vezetni, ki egyúttal a konferencia einöki tisztét is betölti. A meghívott tagokon kívül hallgatókat is szívesen lát a rendezőség. Előadók lesznek még Dr. Mc Lachlan (Manchester), Prof. Mulert (Kiel), Van Holk és Noardhoff (Hollandia), Dexler (Amerika), Dr. Neander (Svédország). A részletes programot később közöljük.

Rovatvezető : IFJ. HADHÁZY SÁNDOR.

Boldog új évet kívánunk kedves olvasóinknak és munkatársainknak.

Előfizetőinkhez. Régi igazság, hogy szervezetet a lelki készség mellett csak anyagi eszközökkel lehet fenntartani. Ujítsa meg előfizetését, rendezze tagsági kötelezettségét minden olvasó és minden tag, s amellett ne feledje el az egyesület első elnökének, a nagy Dr. Brassai Sámuelnek ama mondását: minden tag szerezzen még egy új tagot az egyesületnek. Ha minden tag eleget tesz eme követelményeknek, a Közlöny is abban a helyzetben lesz, hogy nagyobb terjedelemmel jelenhetik meg.

A lelkészképzés reformja. Az erdélyi ref. egyházkerület az idei, őszi közgyűlésén a lelkészképzés ügyében életre való reformot léptetett életbe. A reformnak a lényege az, hogy a lelkészképzés 5 évre emeltessék fel, amelyikből 4 esztendő szorosan vett theologiai tudományokkal való foglalkozásból álljon, az ötödik esztendő pedig egészen gyakorlati irányú lelkészképzés legyen, vagyis tekintve, hogy a gyülekezetek legnagyobb száma falusi gyülekezet, ahol az életnek sokféle viszonyában meg kell állniok, lesz 3 hónapig gazdasági szakképzés, 3 hónapig közigazgatási tanfolyam, 3 hónapig közegészségügyi tanfolyam és 3 hónapig a falusi nép vezetésére vonatkozó egyéb ismereteknek a tanfolyamát tanítják meg. Ezt az életrevaló reformot annál nagyobb örömmel üdvözljük, mert már nálunk is lépések történtek, hogy végzett papnövendékeink és papjaink gazdasági iskolánknál gyakorlati gazdasági ismeretek elsajátításában részesülhessenek. Mi is már régóta felismertük, hogy népünk gazdasági ügyeinek felkarolása egyházunk legkomolyabb feladatai közé tartozik.

Szerkesztői üzenetek. A zene melléklet a két utóbbi számból technikai okokból elmaradott. A jelen számból propaganda számokat is nyomattunk, a megrendeléseket kérjük minél előbb megtenni. Egy szám ára csupán az előállítási ár: 3 lei. A jövő számhoz a közleményeket kérjük januárius hó 20-ig beküldeni. Nyugtázás jövő számban.

Az Unitárius Közlöny megjelenik havonta. Szerkesztő: Benczédi Pál

Tipografia „ORIENT” Cluj, Str. Iuliu Maniu 8.